

RAPORT Z KONTROLI
WZORCÓW UMOWNYCH
OFEROWANYCH KONSUMENTOM
PRZEZ SZKOŁY JĘZYKOWE

WARSZAWA, 31 MARCA 2005

URZĄD OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW

Opracowanie:

Departament Polityki Konsumenckiej UOKiK

Spis treści

SPIS TREŚCI	3
WPROWADZENIE	5
1. PODSTAWA PRAWNA BADANIA	5
2. CEL BADANIA.....	5
3. ZAKRES PRZEDMIOTOWY BADANIA.....	6
4. ZAKRES PODMIOTOWY BADANIA	6
ANALIZA WZORCÓW UMÓW O ŚWIADCZENIE USŁUG EDUKACYJNYCH	8
1. POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE ZMIANY ŚWIADCZENIA PRZEDSIĘBIORCY	8
2. WYŁĄCZENIE OBOWIĄZKU ZWROTU KONSUMENTOM WNIESIONYCH OPŁAT	11
3. OBCIĄŻANIE KONSUMENTÓW KARAMI I ODSETKAMI	14
4. OGRANICZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI WZGLĘDEM KONSUMENTA ZA NIEWYKONANIE LUB NIENALEŻYTE WYKONANIE ZOBOWIĄZANIA	17
5. KLAUZULE NARZUCAJĄCE ROZPOZNANIE SPRAWY PRZEZ SĄD, KTÓRY WEDLE USTAWY NIE JEST MIEJSCOWO WŁĄŚCIWY	18
6. INNE NIEWŁĄŚCIWE KLAUZULE.....	19
WNIOSKI KOŃCOWE	21
ZAŁĄCZNIK I. WYKAZ SZKÓŁ, W KTÓRYCH ZAKWESTIONOWANO POSTANOWIENIA UMOWNE W STOSOWANYCH WZORCACH UMOWNYCH.....	22
DELEGATURA W BYDGOSZCZY – WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIE I WARMIŃSKO-MAZURSKIE	22
CENTRALA UOKiK (DEPARTAMENT POLITYKI KONSUMENCKIEJ) – SZKOŁY DZIAŁAJĄCE NA OBSZARZE CAŁEGO KRAJU	23
DELEGATURA W GDAŃSKU – WOJEWÓDZTWA POMORSKIE I ZACHODNIOPOMORSKIE	23
DELEGATURA W KATOWICACH – WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIE I OPOLSKIE	25
DELEGATURA W KRAKOWIE – WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIE I PODKARPACKIE	27
DELEGATURA W LUBLINIE – WOJEWÓDZTWA LUBELSKIE I PODLASKIE.....	31
DELEGATURA W ŁODZI – WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIE I ŚWIĘTOKRZYSKIE	31
DELEGATURA W POZNANIU – WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE	33
DELEGATURA W WARSZAWIE – WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE.....	34
DELEGATURA WE WROCŁAWIU – WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIE I LUBUSKIE	35
ZAŁĄCZNIK II. WYKAZ SZKÓŁ, W KTÓRYCH NIE ZAKWESTIONOWANO POSTANOWIEŃ UMOWNYCH W STOSOWANYCH WZORCACH UMOWNYCH	37
DELEGATURA W BYDGOSZCZY – WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIE I WARMIŃSKO-MAZURSKIE	37
CENTRALA UOKiK (DEPARTAMENT POLITYKI KONSUMENCKIEJ) – SZKOŁY DZIAŁAJĄCE NA OBSZARZE CAŁEGO KRAJU	37
DELEGATURA W GDAŃSKU – WOJEWÓDZTWA POMORSKIE I ZACHODNIOPOMORSKIE	37
DELEGATURA W KATOWICACH – WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIE I OPOLSKIE	38
DELEGATURA W KRAKOWIE – WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIE I PODKARPACKIE	39
DELEGATURA W LUBLINIE – WOJEWÓDZTWA LUBELSKIE I PODLASKIE.....	41
DELEGATURA W ŁODZI – WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIE I ŚWIĘTOKRZYSKIE	41

URZĄD OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW

DELEGATURA W POZNANIU – WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE	42
DELEGATURA W WARSZAWIE – WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE.....	42
DELEGATURA WE WROCŁAWIU – WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIE I LUBUSKIE	42

WPROWADZENIE

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w związku z prowadzonym monitoringiem poszczególnych segmentów rynku w zakresie świadczenia usług na rzecz konsumentów, mającym na celu wyeliminowanie niedozwolonych postanowień umownych bądź praktyk, przeprowadził kontrolę działalności szkół oferujących naukę języków obcych.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zlecił delegaturom Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeprowadzenie kontroli wzorców umownych przedstawianych konsumentom przez szkoły językowe działające na terenie objętym właściwością miejscową poszczególnych delegatur. Badanie kontrolne przeprowadzono na terenie całego kraju w okresie wrzesień-październik 2004 r. Kontrolą objęto 287 przedsiębiorców oferujących nauczanie języków obcych.

1. Podstawa prawna badania

Art. 26 pkt 12 oraz art. 43 ust. 1 i ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. u . z 2003 r. Nr 86 poz. 804 ze zm.), zwanej dalej ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów.

2. Cel badania

Badanie miało na celu ustalenie, czy szkoły językowe nie naruszają chronionych prawem interesów konsumentów, poprzez stosowanie niedozwolonych postanowień umownych (klausul abuzywnych) w umowach o zorganizowanie kursu językowego z udziałem konsumentów, a jednocześnie

- nie naruszają przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93 ze zm.), w tym w szczególności, nie zawierają niedozwolonych postanowień umownych,
- nie naruszają przepisów ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t. j. Dz. U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804 ze zm.)

3. Zakres przedmiotowy badania

W toku przeprowadzanych kontroli zebrano i przeanalizowano stosowane w obrocie z udziałem konsumentów wzorce umowne, ogólne warunki umów, regulaminy.

Sporządzone przez delegatury UOKiK raporty z kontroli, dotyczą treści oferowanych konsumentom wzorców umownych, zbadanych pod kątem ich zgodności przede wszystkim z przepisami art. 385¹ i 385³ kodeksu cywilnego o niedozwolonych postanowieniach umownych.

Przeprowadzona analiza umów o świadczenie usług edukacyjnych wykazała, że zawierają one w wielu przypadkach postanowienia umowne jednakowe dla wszystkich konsumentów – przyjęte jako standard w tym sektorze rynku. W szczególności można uznać, iż w większości umów, szkoły gwarantowały sobie prawo zatrzymania wniesionych opłat za cały kurs językowy, w sytuacji odstąpienia od umowy bądź rezygnacji z kontynuowania kursu przez konsumenta. Oznacza to, że konsumenci nie mieli możliwości pełnego i nieograniczonego negocjowania wszystkich postanowień umowy, kształtowania ich treści w drodze porozumienia. Sformułowanie w taki sposób przedmiotowych umów, zdecydowało o uznaniu ich za typowy wzorzec umowny, w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego (art. 384 i nast.). Badanie wykazało, że w przeważającej części badanych umów doszło do naruszenia postanowień kodeksu cywilnego, a w szczególności art. 385¹ oraz art. 385³, dotyczących tzw. niedozwolonych postanowień umownych (klauszule abuzywne) oraz innych ustaw konsumenckich.

4. Zakres podmiotowy badania

Badaniem objęto 287 przedsiębiorców świadczących usługi nauczania języków obcych, zwanych dalej szkołami. Ze względu na podejmowanie działalności dotyczących nauczania języków obcych przez bardzo dużą liczbę podmiotów brak było możliwości przebadania wszystkich szkół językowych. Przy obejmowaniu ich kontrolą Delegatury UOKiK podejmowały decyzję na podstawie rozeznania rynku działalności prowadzonej przez szkoły językowe, usytuowane na terenie objętym ich właściwością miejscową. Natomiast Centrala UOKiK (Departament Polityki Konsumenckiej) analizowała wzorce umowne tych szkół, których zasięg jest ogólnopolski.

W przypadku 179 podmiotów **stwierdzono nieprawidłowości**, co stanowi **62,4%** ogółu badanych (zestawienie – Załączniki I i II).

Poszczególne jednostki UOKiK zbadały odpowiednio:

1. Delegatura UOKiK w Bydgoszczy – 16 szkół językowych, w przypadku 12 stwierdzono nieprawidłowości – **75%** badanych przez Delegaturę,

-
2. Delegatura UOKiK w Gdańsku – 35 szkół językowych, w przypadku 15 stwierdzono nieprawidłowości – **42,8%** badanych przez Delegaturę,
 3. Delegatura UOKiK w Katowicach – 31 szkół językowych, w przypadku 19 stwierdzono nieprawidłowości – **61,3%** badanych przez Delegaturę,
 4. Delegatura UOKiK w Krakowie – 77 szkół językowych, w przypadku 50 stwierdzono nieprawidłowości – **64,9%** badanych przez Delegaturę,
 5. Delegatura UOKiK w Lublinie – 16 szkół językowych, w przypadku 7 stwierdzono nieprawidłowości – **43,7%** badanych przez Delegaturę,
 6. Delegatura UOKiK w Łodzi – 35 szkół językowych, w przypadku 27 stwierdzono nieprawidłowości – **77,1%** badanych przez Delegaturę,
 7. Delegatura UOKiK w Poznaniu – 19 szkół językowych, w przypadku 12 stwierdzono nieprawidłowości – **63,1%** badanych przez Delegaturę,
 8. Delegatura UOKiK w m.st. Warszawie – 24 szkół językowych, w przypadku 18 stwierdzono nieprawidłowości – **75%** badanych przez Delegaturę,
 9. Delegatura UOKiK we Wrocławiu – 27 szkół językowych, w przypadku 13 stwierdzono nieprawidłowości – **48,1%** badanych przez Delegaturę,
 10. Departament Polityki Konsumenckiej, Centrala UOKiK w Warszawie – 7 szkół językowych, w przypadku 6 stwierdzono nieprawidłowości – **85,7%** badanych przez Centralę.

ANALIZA WZORCÓW UMÓW O ŚWIADCZENIE USŁUG EDUKACYJNYCH

Do umów o świadczenie usług edukacyjnych stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu cywilnego regulujące umowę zlecenia. Świadczeniem głównym są usługi edukacyjne świadczone przez szkołę językową, za które konsument uiszcza opłatę jednorazowo lub w ratach.

Cechą charakterystyczną, nie tylko dla tego segmentu rynku, jest stosowanie wcześniej przygotowanych przez szkołę językową umów. Konsekwencją takiego działania jest fakt, że konsumenci z reguły nie mają możliwości negocjowania postanowień umowy i kształtowania ich treści w drodze porozumienia. Decyduje to o uznaniu takiej umowy za typowy wzorzec umowny, w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego, dotyczących wzorców umów i niedozwolonych postanowień umownych (art. 384 k.c. i nast.). Przepisy te są generalnym ograniczeniem zasady prawa cywilnego, jaką jest zasada swobody umów. Przewidują bowiem, że konsument nie jest związany postanowieniami umowy, które nie były uzgodnione z nim indywidualnie, a kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. W celu stwierdzenia, iż dane postanowienie zostało uznane za niedozwolone muszą być spełnione łącznie następujące przesłanki:

1. wzorzec funkcjonuje w obrocie z udziałem konsumentów,
2. postanowienia umowy nie były z konsumentem uzgadniane indywidualnie,
3. postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (art. 384 i nast.).

1. Postanowienia dotyczące zmiany świadczenia przedsiębiorcy

Stwierdzono u około 13% skontrolowanych przedsiębiorców.

Opłata za kurs językowy jest głównym świadczeniem po stronie konsumenta i stanowi bezdyskusyjnie istotny warunek umowy. Specyfika usług edukacyjnych powoduje, że konsument rozpoczynając naukę realizowaną przez rok bądź kilka semestrów, ma ograniczone możliwości kontynuowania nauki w innym miejscu. Ze względu na ten fakt, wiąże się umową z konkretną szkołą na cały czas trwania nauki. W związku z tym, że konsument nie jest z reguły zainteresowany pobieraniem nauki przez jeden semestr, ale zrealizowaniem pełnego programu nauki języka, a następnie zakończenia kursu odpowiednim egzaminem (np. FCE,

CAE), podpisując umowę powinien mieć możliwość oceny oferty szkoły i oszacowania, czy jest w stanie ponieść związane z nauką koszty.

Prezes UOKiK zakwestionował postanowienia, w których szkoły językowe zastrzegają sobie prawo do zmiany wysokości opłat za kurs językowy. Zastrzeżenie prawa do zmiany wysokości wynagrodzenia za świadczone usługi edukacyjne pozostaje w sprzeczności z **art. 385³ pkt 1 k.c.**, zgodnie z treścią którego niedozwolonym postanowieniem umownym jest postanowienie *uprawniające kontrahenta konsumenta do jednostronnej zmiany umowy bez ważnej przyczyny wskazanej w tej umowie*, oraz z **art. 385³ pkt 2 k.c.**, zgodnie z treścią którego niedozwolonym postanowieniem umownym jest postanowienie *przewidujące uprawnienie kontrahenta konsumenta do określenia lub podwyższenia ceny lub wynagrodzenia po zawarciu umowy bez przyznania konsumentowi prawa odstąpienia od umowy*.

Analizowane wzorce umowne nie zapewniają konsumentom poczucia bezpieczeństwa, co do stałości określonych opłat. Często nie wskazano precyzyjnych przesłanek zmian, czy też maksymalnej wysokości, o jaką opłaty mogą wzrosnąć. Ponadto nie przewidując dla konsumenta prawa odstąpienia od umowy w sytuacji podwyższenia ceny, zakwestionowane postanowienia wypełniają dyspozycję art. 385³ pkt 2 k.c. Dlatego też, postanowienia tej treści są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumentów, a zatem stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

Ponadto, część zakwestionowanych postanowień, które przyznają Szkole prawo do jednostronnej zmiany umowy bez ważnej przyczyny (art. 385³ pkt 10 k.c.) wypełnia jednocześnie dyspozycję art. 385³ pkt 4 k.c., przewidując postanowienia, z którymi konsument nie miał możliwości zapoznać się przed zawarciem umowy. Konsument po wprowadzeniu zmian, dotyczących np. wysokości czesnego oraz innych opłat, które wynikają z zarządzenia, związany będzie postanowieniami, z którymi faktycznie nie miał możliwości zapoznać się przed zawarciem umowy. Dotyczy to w szczególności kwestii terminów zajęć, które dla większości uczestników kursów mają istotne znaczenie i decydujący wpływ na wybór danego kursu.

Szkoły językowe zastrzegały sobie również prawo do zmiany umowy naruszając obowiązek doręczenia wzorca wynikający z art. 384 k.c. Zgodnie z powołanym artykułem, wzorzec wydany w czasie trwania stosunku umownego o charakterze ciągłym wiąże drugą stronę, jeżeli **został doręczony stronie przy zawarciu umowy**, a strona nie wypowiedziała umowy w najbliższym terminie wypowiedzenia. Samo zamieszczenie informacji na tablicy ogłoszeń nie stanowi wypełnienia tego obowiązku. Takie postanowienie narusza dobre obyczaje jak, zaufanie stron umowy, poszanowanie prawa i rzetelność przedsiębiorcy, a ponadto narusza przepisy powszechnie obowiązujące.

Prezes Urzędu zakwestionował mając na uwadze powyżej wskazane podstawy prawne m.in. następujące postanowienia:

- W przypadku zmniejszenia się liczby uczestników kursu w danej grupie (z przyczyn niezależnych od szkoły) szkoła może rozwiązać grupę lub podwyższyć cenę kursu dla tej grupy proporcjonalnie do zmniejszenia stanu jej liczebności i ponoszonych kosztów.
- Wysokość pierwszej raty ustala się w oparciu o stan grupy z rozpoczęcia zajęć w wysokości 50% należnej wpłaty. Jeśli stan grupy ulegnie zmianie ewentualne korekty będą wprowadzane przy kolejnej wpłacie ratalnej. Jeżeli dokonano wpłaty jednorazowej korekta następować będzie w najbliższym trymestrze.
- Uczestnicy ponoszą jego koszty w równych częściach, rezygnacja jednego z uczestników powoduje równomierne rozłożenie kosztów na pozostałych uczestników.
- Wysokość odpłatności ustala dyrektor placówki w oparciu o kalkulację kosztów bieżących. Odpłatność może ulec zmianie w ciągu roku szkolnego.
- Cena kursu może ulegać zmianie w trakcie zapisów. Szkoła nie ma obowiązku informowania Słuchaczy o ww. zmianach
- W wypadku, gdy liczba Słuchaczy, którzy opłacili kurs będzie mniejsza niż 80% minimalnego limitu, Organizator zastrzega sobie prawo likwidacji grupy lub proporcjonalnego podniesienia opłaty za kurs. Limity dla poszczególnych grup ustala Organizator
- Zleceniobiorca zastrzega sobie prawo do zmiany ceny za zajęcia indywidualne za wcześniejszym uprzedzeniem
- W przypadku zmniejszenia się w trakcie trwania semestru liczby słuchaczy w grupie koszt kursu może wzrosnąć proporcjonalnie do aktualnej ilości słuchaczy.
- W przypadku znacznie zmniejszonej liczby słuchaczy Ośrodek ma prawo połączenia grup, podniesienia odpłatności za kurs, rozwiązania grupy lub zmniejszenia liczby zajęć.
- Szkoła zastrzega sobie prawo zmiany dni i godzin prowadzenia zajęć, połączenia grup lub zmiany oferty w przypadku, gdy liczebność grupy wynosi mniej niż 50% stanu maksymalnego.
- (...) zastrzega sobie prawo do:
 - zmiany lektora na całym kursie lub poszczególnych zajęciach podczas kursu,
 - zmiany podręcznika,
 - (...),
 - odwołania zajęć.

- *Stuchacz będzie akceptował wszelkie zmiany grup i nauczycieli, jakie szkoła uzna za celowe, nawet jeśli nie będą one odpowiadać jego indywidualnym preferencjom.*
- *Zmiany w grafiku szkolenia, a więc m.in. częstotliwości zajęć, zmiany lektora mogą być dokonywane:*
 - (...) lub
 - *jednostronnie z tygodniowym wyprzedzeniem.*
- *Akademia zastrzega sobie prawo do zmiany terminów zajęć.*
- *Szkoła zastrzega sobie możliwość wprowadzenia zmian do regulaminu. Zawiadomienie Stuchaczy o zmianach następuje poprzez umieszczenie informacji na tablicach informacyjnych szkoły z miesięcznym wyprzedzeniem.*
- *Regulamin może ulec zmianie. Wszelkie zmiany w regulaminie będą podawane do wiadomości na miesiąc przed ich wprowadzeniem. (nie wiadomo w jaki sposób).*

2. Wyłączenie obowiązku zwrotu konsumentom wniesionych opłat

Stwierdzono u około 73% skontrolowanych przedsiębiorców.

Umowy zawierane przez szkoły językowe przewidują konieczność wniesienia opłat, rat lub tzw. opłaty wstępnej z góry przed rozpoczęciem zajęć, bądź w wyznaczonych terminach, z reguły na początku semestru. W analizowanych umowach kwestia wyłączenia obowiązku zwrotu konsumentom wniesionych opłat w większości umów kształtuje się podobnie. W sytuacji rezygnacji konsumenta z dalszej realizacji umowy opłaty te są zatrzymywane. Szkoły nie analizują, w jakim stopniu świadczenie na rzecz konsumenta zostało wykonane i nie przeliczają faktycznie poniesionych z tego tytułu kosztów.

Zgodnie z art. 385³ pkt 12 k.c., za niedozwolone postanowienie należy uznać postanowienie umowy, które wyłącza obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub części, jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania.

Zdaniem UOKiK uzasadnione jest potrącenie kosztów poniesionych przez szkoły językowe, w związku z organizacją kursu. Jednakże żądanie zapłacenia kosztów w wysokości 100% ceny za kurs jest rażąco wygórowaną kwotą, którą konsument ma zapłacić w przypadku dokonania rezygnacji z nauki bądź wykluczenia go z kursu. Podobnie się wypowiedział w swoim dotychczasowym orzecznictwie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Kwestionowane postanowienia wypełniają również dyspozycję **art. 385³ pkt 13 k.c.**, który stanowi, iż *za niedozwolone postanowienie umowne uważa się w szczególności postanowienia, które*

przewidując utratę prawa żądania zwrotu świadczenia konsumenta spełnionego wcześniej niż świadczenie kontrahenta, gdy strony wypowiedają, rozwiązują lub odstępują od umowy.

W związku z powyższym, Prezes UOKiK zakwestionował m.in. następujące postanowienia:

- *Kwota wpisowego nie podlega zwrotowi niezależnie od terminu, powodu i sposobu rezygnacji.*
- *W przypadku wypowiedzenia umowy wynagrodzenie o którym mowa w art. 6 umowy staje się natychmiast wymagalne w całej wysokości.*
- *Jeżeli kursant rezygnuje w trakcie trwania semestru z kursu, szkoła nie zwraca pieniędzy za zajęcia, które się jeszcze nie odbyły.*
- *Śluchacz, który zrezygnował z nauki w szkole w późniejszym terminie, po pierwszym dniu zajęć, nie otrzymuje zwrotu wpłaconej sumy pieniędzy.*
- *Szkoła ma prawo odstąpić od Umowy bez jakichkolwiek roszczeń finansowych ze strony Śluchacza z powodu niedotrzymania przez niego zobowiązania zawartego w pkt 4 lub nieprzestrzegania przez Śluchacza przyjętych norm współżycia społecznego i zasad obowiązujących w placówkach oświatowych.*
- *Instytut nie zwraca pieniędzy za zajęcia niewykorzystane z powodu (...) innych zdarzeń losowych oraz rezygnacji w trakcie kursu.*
- *Strony mogą w każdym czasie wypowiedzieć niniejszą umowę z zachowaniem miesięcznego terminu wypowiedzenia. W przypadku wypowiedzenia umowy przez Klienta, Szkoła nie jest zobowiązana do zwrotu uzyskanych przez niego świadczeń.*
- *Szkoła nie zwraca pieniędzy w przypadku rezygnacji z kursu w trakcie jego trwania.*
- *W razie rezygnacji z kursu w trakcie trwania roku szkolnego śluchacza, który skorzystał ze wszystkich promocji cenowych (promocja czerwcową, rabat za kontynuację, rabat przy wpłacie jednorazowej), Szkoła nie zwraca żadnych kwot uiszczonych przez śluchacza na rzecz Szkoły.*
- *W razie rozwiązania Umowy przez Zleceniodawcę z jakichkolwiek przyczyn, a także w razie rezygnacji z nauki przez ucznia bez rozwiązania Umowy: a) Zleceniodawcy nie przysługuje zwrot opłaty za kurs, b) Zleceniodawca zobowiązany będzie do zapłaty wszelkich wymagalnych opłat za kurs wraz z należnymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie, c) Szkoła zwolniona jest z jakichkolwiek obowiązków wobec Zleceniodawcy i Ucznia w związku z zawarciem niniejszej Umowy.*
- *Jeżeli nauka rozpoczęła się, a w trakcie jej trwania następuje rezygnacja, wniesione wcześniej opłaty nie podlegają zwrotowi niezależnie od dnia nauki, w którym została zgłoszona rezygnacja.*
- *Po rozpoczęciu zajęć wniesiona opłata nie podlega zwrotowi.*

- W razie rezygnacji z kursu podczas jego trwania koszt nie ulega zwrotowi w żadnej części.
- Przyjmuje do wiadomości, że nie dokonuje się zwrotu wpłaconej należności za kurs.
- Osoby zapisujące się do szkoły (...) zobowiązują się do wniesienia pełnej opłaty za kurs w ustalonej przy zapisie wysokości, nawet jeśli podejmą decyzję o rezygnacji z uczestnictwa w zajęciach.
- Rezygnacja z kursu w ciągu roku szkolnego nie zwalnia słuchacza z wpłacenia dalszych rat.
- Szkoła nie zwraca wpłaconych pieniędzy. Niezależnie od przyczyny powstałych roszczeń.
- Informujemy, iż po odbyciu się pierwszych zajęć nie uznajemy rezygnacji z kursu i nie zwracamy wpłaconej kwoty ponadto uczestnik zobowiązany jest zapłacić za całość kursu jeżeli płatność została rozłożona na raty nawet w przypadku nieobecności na zajęciach, w przeciwnym razie Szkoła rezerwuje sobie prawo do wystąpienia na drogę sądową celem ściągnięcia należności. (...).
- Rezygnacja lub inne okoliczności zachodzące po stronie uczestnika usprawiedliwiają przekonanie Szkoły, że Uczestnik nie będzie więcej uczestniczył w zajęciach – następujące po podpisaniu umowy nie uprawnia Uczestnika do zwrotu uiszczonej ceny. Zdanie poprzednie stosuje się odpowiednio w razie ustania umowy z innych przyczyn zachodzących po stronie Uczestnika.
- Nierozpoczęcie nauki lub jej przerwanie oraz opuszczanie zajęć – niezależnie od powodu – nie upoważnia do ubiegania się o zwrot należności za kurs lub jego części.
- Przerwanie nauki lub (...) nie zwalnia uczestników z obowiązku uiszczenia opłaty za cały rok.
- Dokonując wpłaty w systemie ratalnym lub indywidualnym słuchacz deklaruje się uiścić całkowitą opłatę za kurs bez względu na ew. rezygnację, do czego zobowiązuje się własnoręcznym podpisem na dowodzie wpłaty przy pierwszej wnoszonej opłacie. Zleceniodawca zobowiązuje się uregulować pełną kwotę w całości lub w terminach § 4 bez względu na fakt czy (...) zrezygnował z zajęć.
- Po zamknięciu list lub rozpoczęciu zajęć, Szkoła nie zwraca opłat wniesionych bez względu na przyczynę rezygnacji, na co zgadza się słuchacz podpisując oświadczenie przy pierwszej wpłacie.

W przypadku rezygnacji uczestnika z kursu bądź wykluczenia go z uczestnictwa w kursie, szkoły językowe nie ponoszą strat w wysokości 100% ceny kursu. Koszty w takiej wysokości są ponoszone jedynie, gdy konsument w pełni uczestniczy i korzysta z kursu. Z treści kwestionowanych postanowień wynika, iż konsument bez względu na okoliczności będzie pozbawiony możliwości uzyskania zwrotu wpłaconej kwoty. Wykluczają one w wielu przypadkach możliwość zwrotu zapłaconej ceny także w sytuacji rozwiązania umowy z ważnych powodów (choroba, zmiana sytuacji życiowej, zmiana miejsca zamieszkania), co stanowi rażące naruszenie interesów konsumentów. W opinii Prezesa UOKiK ww. postanowienia są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interes konsumenta, przez co wypełniają dyspozycję **art. 385¹ § 1 k.c.**

Postanowienie podobnej treści zostało uznane przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone postanowienia umowne. W wyroku z dnia 24 czerwca 2003 r. Sygn. Akt XVII Amc 34/01, SOKiK uznał zapis *Płatność za kurs: po dokonaniu wpłaty pieniądze nie ulegają zwrotowi za niedozwolone postanowienie umowne.*

3. Obciążanie konsumentów karami i odsetkami

Stwierdzono u około 23% skontrolowanych przedsiębiorców.

W analizowanych wzorcach umownych znajdują się postanowienia nakładające na konsumenta obowiązek zapłaty kary umownej lub odstępnego, które ze względu na swoją wysokość mogą mieć charakter rażąco wygórowany. Kodeks cywilny, poprzez **art. 385³ pkt 17** wskazuje, iż za niedozwolone postanowienia, w razie wątpliwości uważa się te, które *w szczególności nakładają na konsumenta, który nie wykonał zobowiązania lub odstąpił od umowy, obowiązek zapłaty rażąco wygórowanej kary umownej lub odstępnego*. Ocena rażąco wygórowanej kary umownej uzależniona jest od okoliczności faktycznych np. wysokości zatrzymywanej zaliczki, odsetek umownych, występowania kilku negatywnych konsekwencji nakładanych na konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania (przykładowo – zatrzymanie zaliczki i żądanie odszkodowania w wysokości 10% umówionej ceny).

W konkretnych regulacjach wzorców umownych – nałożenie wyłącznie na konsumenta kar za niewykonanie umowy stanowi niedozwolone postanowienie umowne określone w **art. 385³ pkt 16 k.c.**, zgodnie z którym *za niedozwolone postanowienia umowne uważa się postanowienia, które nakładają wyłącznie na konsumenta obowiązek zapłaty ustalonej sumy na wypadek rezygnacji z zawarcia lub wykonania umowy*.

Uwzględniając powyższe przepisy Kodeksu cywilnego, Prezes UOKiK zakwestionował m.in. następujące postanowienia:

- *Jeżeli Słuchacz opłacił kurs jednorazowo z góry, wówczas w przypadku rezygnacji z kursu w terminie późniejszym niż 7 dni od dnia rozpoczęcia kursu Słuchacz może otrzymać część wpłaconej sumy pomniejszoną o opłaty za wykorzystaną część kursu (od daty rozpoczęcia kursu do ostatniego dnia miesiąca w którym rezygnacja została złożona) i o 25% ceny rocznego kursu oraz o koszt zakupu podręcznika/słownika jeżeli Słuchacz otrzymał podręcznik/słownik od Szkoły gratis.*
- *Rezygnacja z uczestnictwa w kursie w trakcie jego trwania powoduje, że uczestnik zobowiązany jest do zapłaty kary umownej w wysokości 500 zł.*
- *W przypadku powstania po stronie słuchacza zaległości w płatności opłaty za uczestnictwo w kursie w wysokości 30% wartości łącznej opłaty Szkoła może jednostronnie zerwać umowę i niezwłocznie skreślić Słuchacza z listy. W sytuacji opisanej w zdaniu poprzedzającym Słuchacz zobowiązany jest do pokrycia części należności za odbyte zajęcia, 30% kosztów manipulacyjnych naliczonych od ceny*

ustalonej w umowie jako łączna opłata za kurs oraz kary umownej w wysokości 10% wartości łącznej opłaty za kurs. Nadto, Szkoła może dochodzić od Słuchacza dodatkowego odszkodowania mającego na celu pokrycie poniesionych z tego tytułu szkód.

- W przypadku rezygnacji z kursu w terminie od 13 do 7 dni przed rozpoczęciem kursu LEKTOR potrąci karę umowną w wysokości 40% należnej kwoty za dany etap kursu. W przypadku rezygnacji z kursu w terminie krótszym niż 6 dni przed rozpoczęciem kursu LEKTOR potrąci karę umowną w wysokości 70% należnej kwoty za dany etap kursu.
- Jeżeli rozwiązanie umowy nastąpi w terminie krótszym niż 14 dni przed rozpoczęciem kursu – wniesiona opłata za kurs zostanie zwrócona po potrąceniu 120 PLN tytułem opłaty manipulacyjnej.
- W przypadku braku możliwości kontynuowania nauki przez Słuchacza po wniesieniu pełnej opłaty za kurs, istnieją następujące możliwości rekompensaty: (...) zwrot wniesionych opłat, proporcjonalnie do niewykorzystanej części kursu, jednakże z potrąceniem bezzwrotnych kosztów administracyjnych w kwocie 300 PLN.
- Zgodnie ze zobowiązaniem przyjmuję do wiadomości warunki finansowe wynikające z ewentualnej rezygnacji za wyjątkiem następującej sytuacji: złego stanu zdrowia, dłuższej hospitalizacji lub utraty zdolności finansowania kursu (utrata pracy). W wypadku rezygnacji z wyłączeniem w /w powodów kursant zobowiązany jest do po 1-szym miesiącu bez żadnych zobowiązań finansowych, po drugim miesiącu od rozpoczęcia kursu uzupełnienia wpłaty do wysokości 70% rocznego kosztu danego kursu, po trzecim miesiącu od rozpoczęcia kursu uiszczenia 100% wartości kursu.
- Rezygnacja z kursu wiąże się z poniesieniem 50% pozostałych kosztów uczestnictwa w kursie w danym semestrze.
- (...) Nieprzestrzeganie powyższego zobowiązania wpłat daje szkole prawo do wstrzymania kursu i naliczenia kary umownej w wysokości 25 zł za każdy dzień opóźnienia.
- (...) W przypadku rezygnacji przez Słuchacza z kursu z jego winy w okresie późniejszym niż po pierwszych zajęciach Szkole przysługuje od Słuchacza kara umowna w wysokości płatności przysługującej za Kurs do końca jego trwania, z zastrzeżeniem możliwości dochodzenia kwoty przewyższającej wysokość kary umownej w przypadku, gdy szkoda przenosi wysokość kary.
- Po 13.10.2004 zwrot dokonanej wpłaty jest możliwy w przypadku złożenia do Sekretariatu Szkoły Języków pisemnego powiadomienia o rezygnacji z kursu i po potrąceniu opłaty wpisowej w wysokości 29,9% wartości wybranego kursu. Dodatkowo Szkoła potrąci należność za każdy rozpoczęty tydzień nauki w wysokości 14% za pierwszy, 13% za drugi, 12% za trzeci, 11% za czwarty, itd. tydzień nauki licząc od 14.10.2004 do momentu wpłynięcia powiadomienia do Sekretariatu Szkoły Języków.

Kwestionowane przez Prezesa UOKiK postanowienia związane są również z **naliczaniem przez szkoły językowe odsetek umownych** za zwłokę w zapłacie należności za kurs,

nakładając na konsumenta obowiązek ich zapłaty w wysokości od 0,5% czy też 1% za każdy dzień zwłoki. W stosunku rocznym wartość, jaką konsument musi zapłacić wynosi odpowiednio 182,5% czy też 365% zaległej kwoty.

W opinii Prezesa UOKiK, szkoły językowe nakładają na konsumenta rażąco wygórowane odsetki za niedopełnienie terminowości wpłat rat. W obecnych warunkach ekonomicznych, odsetki przekraczające w skali roku kilkakrotnie wartość świadczenia, rażąco naruszają zasady dobrych obyczajów. W związku z tym nałożenie na konsumenta tak wysokich odsetek sprzeczne jest z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interes klienta, a tym samym stanowi, niedozwolone postanowienie umowne w myśl art. 385¹ § 1 k.c., zgodnie z którym, *postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interes.*

W zakresie postanowień odnoszących się do odsetek, Prezes UOKiK zakwestionował m.in. następujące niedozwolone postanowienia:

- *W przypadku opóźnienia w zapłacie wynagrodzenia naliczone zostaną odsetki w wysokości **podwójnych** odsetek ustawowych /art. 481kc/*
- *W przypadku opóźnienia w regulowaniu przez Słuchacza należności wynikających z niniejszej umowy Szkoła przysługuje prawo do naliczania odsetek w wysokości 0,5% należnej kwoty za każdy dzień zwłoki.*
- *W momencie wystąpienia opóźnienia w terminowości regulowania kolejnych wpłat przez studenta szkoła ma prawo podnieść wysokość zaległej wpłaty o 10 % w stosunku do jej wartości podstawowej za każdy kolejny tydzień zadłużenia.*
- *O ile uczestnik kursu lub rodzic uczestnika kursu nie wniesie opłaty czesnego w terminie, o którym mowa § 5 pkt 2, naliczone będą odsetki za zwłokę w wysokości 1 zł za każdy dzień. Należności z tytułu odsetek potrącone będą przy wpłacie kolejnej raty czesnego.*
- *W przypadku nieterminowego uiszczania spłat wykonawca ma prawo do naliczenia odsetek w wysokości 1% uiszczanej sumy od każdego dnia zwłoki.*
- *Kurs może być opłacany ratałnie bez naliczania odsetek. Jeśli natomiast nastąpią opóźnienia w spłatach rat i nie będą dotrzymywane terminy, wówczas będziemy zmuszeni do naliczania odsetek karnych w wysokości 1% za każdy dzień zwłoki od należnej kwoty.*
- *W przypadku opóźnień w regulowaniu opłat przez Słuchacza, Studium przysługuje prawo naliczania odsetek w wysokości 0,5% należnej kwoty za każdy dzień zwłoki.*
- *W przypadku opóźnienia w regulowaniu należności za kurs szkoła każdorazowo (...) naliczy Słuchaczowi karę umowną w wysokości 0,50zł – za każdy dzień zwłoki.*

- (...) ma prawo: Naliczenia odsetek w przypadku wystąpienia nagminnych opóźnień w płatnościach w wysokości 2 zł za każdy dzień zwłoki.
- Opłaty wnoszone po terminie powiększa się o odsetki w wysokości 1% kwoty za dzień zwłoki.
- W przypadku nie dotrzymania terminu wpłat kolejnych rat pobierane zostaną odsetki w wysokości 1%, a jeśli opóźnienie przekroczy 14 dni, 2 % kwoty raty za każdy dzień.
- Nie dokonanie przez Kursanta wpłaty za kurs w ustalonym terminie powoduje naliczenie odsetek karnych w wysokości 1,5% za każdy dzień zwłoki.

Postanowienie podobnej treści zostało uznane przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone postanowienie umowne wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2004 r. (sygn. akt XVII Amc 39/03). W powyższym wyroku SOKiK uznał klauzulę w brzmieniu: *Za każdy dzień zwłoki w uregulowaniu należności sprzedający zapłaci 2% odsetek* za niedozwolone postanowienie umowne.

4. Ograniczenie odpowiedzialności względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania

Stwierdzono u około 6% skontrolowanych przedsiębiorców.

Postanowienia, które wyłączają lub istotnie ograniczają odpowiedzialność przedsiębiorcy względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy o naukę języka obcego oznaczają w praktyce, iż osoba poszkodowana w wyniku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez szkołę, nie będzie w stanie uzyskać stosownego zaspokojenia. Kwestionowane zapisy mogą stanowić niedozwolone postanowienie umowne kwalifikowane z art. 385³ Kodeksu cywilnego, polegające na *wyłączeniu lub istotnym ograniczeniu odpowiedzialności względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania* (art. 385³ pkt 2 k.c.).

W tym zakresie Prezes UOKiK zakwestionował m.in. następujące niedozwolone postanowienia:

- *Szkoła ponosi odpowiedzialność z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy na zasadach ogólnych. Odpowiedzialność z tego tytułu ograniczona jest do wysokości otrzymanego wynagrodzenia.*
- *Uczestnik kursu skreślony z listy uczestników z wyżej wymienionych powodów nie może dochodzić odszkodowania, ani zwrotu wpłaconych pieniędzy.*

- *W wypadku, gdy kurs nie dojdzie do skutku z winy Organizatora lub z powodu braku odpowiedniej liczby chętnych, Słuchaczowi przysługuje zwrot wpłaconej kwoty w całości bez potrąceń, jednak bez prawa do dodatkowej rekompensaty z tego tytułu.*
- *O ewentualnych zmianach rozkładu zajęć Szkoła będzie powiadamiać Słuchaczy telefonicznie, pod numerem telefonu wskazanym przez Słuchacza. Jeżeli przekazanie informacji w ten sposób okaże się nieskuteczne, Szkoła nie ponosi za to odpowiedzialności.*

Szkoły w regulaminach wyłączają również swoją odpowiedzialność za rzeczy pozostawione na terenie szkoły. Tego rodzaju postanowienie jest niedopuszczalne. Na mocy uchwały SN z 16 grudnia 1977 r. sygn. akt III CZP 94/77, przy zawieraniu umowy o świadczenie usługi, dla której wykonania niezbędnym jest zdjęcie odzieży wierzchniej, dochodzi do zawarcia w sposób wyraźny lub konkludentny umowy przechowania. W związku z tym, szkoła powinna ponosić odpowiedzialność, za rzeczy, które konsument może zostawić, zgubić itp. na terenie szkoły.

Odnośnie takich klauzul Prezes UOKiK zakwestionował m.in. następujące postanowienia:

- *Dyrekcja szkoły nie ponosi odpowiedzialności za rzeczy pozostawione w salach i na terenie szkoły.*
- *Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za rzeczy pozostawione bez opieki na terenie szkoły.*

5. Klauzule narzucające rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy

Stwierdzono u około 14% skontrolowanych przedsiębiorców.

Na gruncie przepisów powszechnie obowiązującego prawa postanowienie, które każdy spór kwalifikuje do rozpoznania przez sąd ogólnej właściwości uczelni, niezależnie od właściwości wynikającej z ustawy (art. 27 i art. 34 k.p.c.), należy uznać za niedozwolone w rozumieniu art. 385³ pkt 23 k.c., zgodnie, z którym niedozwolonymi są m.in. te postanowienia, które narzucają rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy. Sądem właściwym miejscowo jest – w przypadku pozwania konsumenta przez Szkołę – sąd miejsca zamieszkania konsumenta (sąd ogólnej właściwości – art. 27 § 1 k.p.c.).

Postanowienia, które narzucają rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy były przedmiotem rozstrzygnięć Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Wśród nich należy wskazać:

- Wyrok z dnia 31 stycznia 2003 r. (sygn. akt XVII Amc 31/02) uznający zapis: *wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującej zamówienie* za niedozwolone postanowienie umowne;

- Wyrok z dnia 27 czerwca 2003 r. (sygn. akt XVII Amc 50/01) uznający zapis: *strony wykorzystają wszelkie możliwości do polubownego rozwiązania ewentualnych spraw wynikających z niniejszej umowy. Sprawy wymagające rozstrzygnięcia sądowego będą rozpatrywane przed Sądem Rejonowym w Tychach lub przed Sądem Okręgowym w Katowicach za niedozwolony;*
- Wyrok z dnia 4 czerwca 2003 r. (sygn. akt XVII Amc 60/02) uznający zapis: *Strony niniejszej umowy zobowiązują się do dołożenia wszelkich starań w celu polubownego rozstrzygnięcia ewentualnych sporów. Sądem właściwym do rozstrzygania będzie sąd miejsca siedziby EFB za niedozwolony.*

W związku z tym, Prezes UOKiK zakwestionował m.in. następujące postanowienia umowne:

- *W sprawach spornych strony poddają się orzecznictwu sądów cywilnych właściwych dla siedziby szkoły.*
- *Wszelkie spory mogące wyniknąć w czasie realizacji niniejszej umowy rozstrzygać będzie sąd, właściwy dla siedziby usługodawcy.*

6. Inne niewłaściwe klauzule

Stwierdzono u około 35% skontrolowanych przedsiębiorców.

Prezes Urzędu zakwestionował również inne postanowienia związane z rozwiązaniem umowy, uzależnieniem spełnienia świadczenia od okoliczności zależnych tylko od woli szkoły językowej, przyznaniem władzom szkoły uprawnienia do dokonywania wiążącej interpretacji umowy itp. Przykłady takich postanowień przedstawiono poniżej.

Klauzule, które uzależniają spełnienie świadczenia od okoliczności zależnych tylko od woli kontrahenta konsumenta albo przewidują postanowienia, z którymi konsument nie miał możliwości zapoznać się przed zawarciem umowy:

- *W sprawach nieuregulowanych niniejszym Regulaminem indywidualne decyzje podejmuje Dyrektor.*

Klauzule regulujące prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (art. 385¹ § 1 k.c.):

- *W przypadku nie dotrzymania terminu płatności poszczególnych rat przekraczającym 21 dni od daty wyznaczonej w paragrafie 2, Szkoła przekazuje powstanie niniejszego zobowiązania firmie windykacyjnej. Usługodawca nadmienia, że samo rozpoczęcie procedury windykacyjnej obciążającej dłużnika wynosi 860 zł.*

- *W przypadku rezygnacji z kursu słuchacz nie otrzymuje zwrotu gotówki może natomiast wykorzystać opłacone lekcje po powrocie do szkoły, ale może to mieć miejsce przed upływem 3 miesięcy od daty rezygnacji.*
- *Oświadczam, że wszystkie wyżej wymienione opłaty wniosę w wyżej podanych terminach niezależnie od (...) rezygnacji z dalszego uczęszczania na kurs, bez względu na przyczyny.*
- *Przesunięcie terminu rozpoczęcia lub zakończenia kursu, z przyczyn niezawinionych przez Szkołę, nie stanowi zmiany warunków umowy i nie powoduje zmiany treści postanowień niniejszej umowy, w szczególności nie powoduje przesunięcia innych terminów określonych w umowie, w tym również terminów płatności.*
- *Zleceniodawca, który w dniu zawarcia umowy jest osobą niepełnoletnią zobowiązany jest do niezwłocznego okazania treści nin. Umowy swoim rodzicom lub opiekunom prawnym. Wniesienie opłaty na podstawie nin. umowy traktowane jest jako akceptacja warunków umowy ze strony opiekunów prawnych niepełnoletniego Zleceniodawcy.*
- *Słuchacz oświadcza, że zapoznał się z warunkami Regulaminu oraz że powyższe warunki Regulaminu płatności zostały z nim uzgodnione indywidualnie, co potwierdza własnoręcznym podpisem. Niezależnie od doręczenia powyższego Regulaminu, Regulamin dostępny jest w placówkach szkoły.*

WNIOSKI KOŃCOWE

W toku kontroli przebadano **287** podmiotów oferujących usługi edukacyjne – naukę języków obcych. Na **100%** zbadanych podmiotów tylko w ok. **37,6%** przypadków nie stwierdzono żadnych sformułowań, które mogą zostać uznane za niedozwolone postanowienia umowne.

Z uwagi na fakt, iż w wyniku analizy poszczególnych wzorców umownych wskazano nieprawidłowości związane z występowaniem niedozwolonych postanowień umownych, Prezes Urzędu podjął odpowiednie działania w celu eliminacji nieprawidłowości w działalności poszczególnych szkół. Na dzień sporządzenia niniejszego raportu Prezes UOKiK wystąpił do SOKiK z **16 pozwami**, a w przygotowaniu jest kolejnych **8 pozwów**; wszczął **26 postępowań** w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów przez szkoły językowe, w których wydano **23 decyzje**. Ponadto należy zaznaczyć, że około **76,5%** z przebadanych szkół (w których stwierdzono nieprawidłowości) dokonało zmiany w stosowanych wzorcach umownych.

Do niniejszego raportu załączono:

- wykaz szkół, w których zakwestionowano postanowienia umowne w stosowanych wzorcach umownych (Załącznik I),
- wykaz szkół, w których nie zakwestionowano postanowień umownych w stosowanych wzorcach umownych (Załącznik II).

**ZAŁĄCZNIK I . WYKAZ SZKÓŁ, W KTÓRYCH
ZAKWESTIONOWANO POSTANOWIENIA UMOWNE
W STOSOWANYCH WZORCACH UMOWNYCH**

**Delegatura w Bydgoszczy
– województwa kujawsko-pomorskie i warmińsko-mazurskie**

1. **Marek Jędryka Szkoła Języków Obcych WESTGATE w Bydgoszczy** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
2. **Beata Frost, Graeme Frost, Ewa Dominikowska-Wróblewska OAK English School s.c. w Bydgoszczy** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
3. **Firma Usługowa LOGOS Małgorzata Kubińska w Bydgoszczy** (zakwestionowano 4 klauzule, szkoła się dostosowała),
4. **School of English Sp. z o.o. w Bydgoszczy** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
5. **Halina Kaniewska English School Lektoraty Języków Obcych w Toruniu** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
6. **Mieczysław Wybrański ATUT Centrum Nauki Języka Angielskiego Metodą Callana w Toruniu** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
7. **Beata Filar Szkoła Języków Obcych LANGUAGE CENTRE w Toruniu** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
8. **Adam Kęska Szkoła Języków Obcych ENGLISH ACADEMY w Toruniu** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
9. **ENGLISH PERFECT Yearwood&Góralczyk Spółka Jawna w Olsztynie** (zakwestionowano 4 klauzule, szkoła dostosowała się),
10. **Stowarzyszenie Warmińsko-Mazurski Zakład Doskonalenia Zawodowego Szkoła Języków Obcych SUCCESS w Olsztynie** (zakwestionowano 4 klauzule, szkoła dostosowała się),

11. **Anna Sobota Maciej Piotr Jamiołkowski, Robert Ryszard Pieczkowski** prowadzący **Szkołę Języków Obcych BRITISH SCHOOL w Olsztynie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
12. **Joanna Targońska DEUTSCH DIREKT w Olsztynie** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się).

**Centrala UOKiK (Departament Polityki Konsumenckiej)
– szkoły działające na obszarze całego kraju**

13. **Centrum Nauki Języka Angielskiego Metodą Callana „Akces” Sp. z o.o., ul. Starowiejska 6, 61-664 Poznań** (zakwestionowano 7 klauzul; przedsiębiorca dostosował się),
14. **Robert Kubić „Benefit” Centrum Nauki Języka Angielskiego Metodą Callana, ul. Lotnicza 8/19 20-322 Lublin**, (zakwestionowano 2 klauzule; szkoła dostosowała się i dokonała zmian wzorca umowy),
15. **Ośrodek Nauczania Learning Systems Poland Sp. z o.o., Al. Solidarności 117, 00-140 Warszawa** (zakwestionowano 2 klauzule; przedsiębiorca dokonał zmian wzorca),
16. **Felberg Szkoła Języka Angloamerykańskiego Sp. z o.o., ul. Sienna 53, Warszawa** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się i dokonała zmiany wzorca umowy),
17. **EMPiK Sp. z o.o., ul. Nowogrodzka 31, 00-511 Warszawa** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się i dokonała zmian wzorca umowy).
18. **Krajowa Fundacja Oświatowa ul. Łabiszyńska 25, 03-204 Warszawa** (zakwestionowano 6 klauzul, wystosowano pozew do SOKiK o uznanie postanowień za niedozwolone i zakazanie ich wykorzystywania).

Delegatura w Gdańsku – województwa pomorskie i zachodniopomorskie

19. **„EJ-BI-SI” Wiktor Jan Kwinta, ul. Podkarpacka 13, 80-292 Gdańsk** (zakwestionowano 1 klauzulę, wystosowano wystąpienie przedsądowe o zmianę kwestionowanych zapisów, postępowanie w toku),
20. **English Unlimited, ul. Podmłyńska 10, 80-885 Gdańsk** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła nie dostosowała się, w toku dalszych czynności powzięto wątpliwość co do

zgodności kolejnej klauzuli z prawem, w związku z czym ponownie wystąpiono do przedsiębiorcy w sprawie obu klauzul, szkoła nie dostosowała się).

21. **Niemiecki Instytut Języków Gospodarki Sp. z o.o. – DISW, Al. Niepodległości 22, 70-412 Szczecin** (zakwestionowano 2 klauzule: a) bez uprzedniego wystąpienia przedsądowego, wszczęto postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów – w jego toku szkoła zmieniła kwestionowane postanowienia; w dniu 11 lutego 2005 r. wydano decyzję stwierdzającą stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz ich zaniechanie, b) wystąpiono przedsądowo – szkoła dostosowała się),
22. **FOKUS Szkoła Języków Obcych Krzysztof Sobczak, Al. Wojska Polskiego 76, 70-481 Szczecin** (zakwestionowano 1 klauzulę, wystosowano wystąpienie przedsądowe o zmianę kwestionowanych zapisów, szkoła dostosowała się),
23. **„LEKTOR”, Al. Piastów 48, 70-311 Szczecin** (zakwestionowano 1 klauzulę, wystosowano wystąpienie przedsądowe o zmianę kwestionowanych zapisów, szkoła dostosowała się),
24. **Instytut Organizacji Przedsiębiorstw i Technik Informacyjnych InBIT, ul. Mickiewicza 47, 70-385 Szczecin** (zakwestionowano 2 klauzule, wystosowano wystąpienie przedsądowe o zmianę kwestionowanych zapisów, szkoła dostosowała się),
25. **Centrum Języków Obcych „PROGRESS” Jacek Kaliciński, ul. Jagiellońska 71, 70-365 Szczecin** (zakwestionowano 1 klauzulę, wystosowano wystąpienie przedsądowe o zmianę kwestionowanych zapisów, szkoła dostosowała się),
26. **COGITO Centrum Językowe, ul. Opolska 3, 80-395 Gdańsk** (zakwestionowano 2 klauzule: bez uprzedniego wystąpienia przedsądowego, wszczęto postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów – w jego trakcie szkoła zmieniła kwestionowane zapisy umowne - w dniu 24 lutego 2005 r. wydano decyzję stwierdzającą stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz ich zaniechanie),
27. **SZKOŁA WELL, ul. Piastowska 98A, 80-352 Gdańsk-Przymorze** (zakwestionowano 2 klauzule: a) bez uprzedniego wystąpienia przedsądowego, wszczęto postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów – w jego trakcie szkoła zmieniła kwestionowane postanowienia umowne w dniu 4 marca 2005 r. wydano decyzję stwierdzającą stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz ich zaniechanie b) wystąpiono przedsądowo o zmianę kwestionowanych zapisów, szkoła dostosowała się),
28. **BEST Lektorzy Języków Obcych Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku, ul. Pestalozziego 11/13, 80-450 Gdańsk** (zakwestionowano 2 klauzule a) bez uprzedniego wystąpienia przedsądowego wszczęto postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe

interesy konsumentów – w jego trakcie szkoła zmieniła kwestionowane postanowienia, w dniu 23 lutego 2005 r. wydano decyzję stwierdzającą stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz ich zaniechanie b) wystąpiono przedsądowo - szkoła zmieniła kwestionowany zapis),

29. **EUROMAX Centrum Nauki Sita, ul. Świętopełka 9, 80-361 Gdańsk (54)** (zakwestionowano 2 klauzule, wystosowano wystąpienie przedsądowe o zmianę kwestionowanych zapisów - szkoła dostosowała się),
30. **Germanicus TM Niemieckie Centrum Językowe Sp. z o.o., ul. Balladyny 15, 81-524 Gdynia (53)** (zakwestionowano 1 klauzulę bez uprzedniego wystąpienia przedsądowego, wszczęto postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów - w jego trakcie szkoła zmieniła kwestionowane postanowienia, w dniu 23 lutego 2005 r. wydano decyzję stwierdzającą stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz ich zaniechanie),
31. **Zachodniopomorska Szkoła Biznesu w Szczecinie, ul. Żołnierska 53, 71-210 Szczecin** (zakwestionowano 1 klauzulę, wystosowano wystąpienie przedsądowe o zmianę kwestionowanych zapisów, szkoła zobowiązała się do zmiany kwestionowanych postanowień, czekamy na realizację zobowiązania),
32. **Szkoła Języków Europejskich Universus sp. z o.o., Gdańsk, ul. Podgarbary 10, Gdańsk-Wrzeszcz** (zakwestionowano 1 klauzulę, bez uprzedniego wystąpienia przedsądowego, wszczęto postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów – w jego trakcie szkoła zmieniła kwestionowane postanowienia, w dniu 4 marca 2005 r. wydano decyzję stwierdzającą stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz ich zaniechanie),
33. **Eurocenter, ul. Mickiewicza 101/3, 71-130 Szczecin** (zakwestionowano 1 klauzulę, wystosowano wystąpienie przedsądowe o zmianę kwestionowanych zapisów, szkoła dostosowała się).

Delegatura w Katowicach – województwa śląskie i opolskie

34. **Barbara Łatka prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą Centrum Edukacyjne „PROGRESS”, ul. Grunwaldzka 92, w Jaworznie** (wydana została decyzja, w której uznane zostało, iż przedsiębiorca zaniechał stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów),
35. **Rafał Głębocki prowadzący działalność gospodarczą jako „GLOTTA” – Języki Obce” ul. Dąbrowskiego 7, w Częstochowie** (wydana została decyzja, w której uznane zostało,

iż przedsiębiorca zaniechał stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów- decyzja nie jest prawomocna),

36. **Jolanta Korfanty-Chigbu prowadząca działalność gospodarczą jako "OPELAC" Open English Language Centre, ul. Kościuszki 1c / 401, 402, 44-100 Gliwice** (wydana została decyzja, w której uznane zostało, iż przedsiębiorca zaniechał stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów),
37. **„Śląska Szkoła Języków Ekonomicznych” działająca przy Akademii Ekonomicznej im. K. Adamieckiego ul. 1 Maja 50, w Katowicach** (wydana została decyzja, w której uznane zostało, iż przedsiębiorca zaniechał stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów),
38. **Alina Jackiewicz prowadząca działalność gospodarczą jako Szkoła Języków Obcych „ELITA” ul. gen. H. Dąbrowskiego 36 w Chorzowie** (wydana została decyzja, w której uznane zostało, iż przedsiębiorca zaniechał stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów- decyzja nie jest prawomocna),
39. **„Studium Intensywnej Nauki Języka Angielskiego” działające przy Uniwersytecie Śląskim z siedzibą w Katowicach przy ul. Bankowej 12** (wydana została decyzja, w której uznane zostało, iż przedsiębiorca zaniechał stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów- decyzja nie jest prawomocna).
40. **Ewelina Seweryn prowadząca działalność gospodarczą jako „Szkoła Językowa OKAY” ul. Podgórze 16/87 w Bielsku-Białej** (zostało wszczęte postępowanie w sprawie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, sprawa w toku),
41. **Małgorzata Kupczewska-Douglas oraz John Douglas przedsiębiorcy prowadzący wspólnie działalność gospodarczą, jako CAMELOT Spółka Cywilna z siedzibą ul. Tysiąclecia 86A/93 w Katowicach** (zostało wszczęte postępowanie w sprawie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, sprawa w toku),
42. **Wanda-Joanna Paździora prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą English Studio Wanda-Joanna Paździora, ul. Drozdów 92 w Katowicach** (zakwestionowano 1 klauzulę, UOKiK wystąpił do SOKiK z powództwem),
43. **Dominik Doliński prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą F.H.U. AngloMan, ul. Dunikowskiego 3c/7 w Rudzie Śląskiej** (zakwestionowano 1 klauzulę, UOKiK wystąpił do SOKiK z powództwem),
44. **Mariusz Drogokupiec prowadzący działalność gospodarczą jako Firma Edukacyjna - „ANGMEN” z siedzibą przy ul. Wolności 328/3, 41-800 Zabrze** (zakwestionowano 1 klauzulę, UOKiK wystąpił do SOKiK z powództwem),

45. **Barbara Bekier** prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą **Centrum Języków i Zarządzania „CJZ”**, ul. Bytomska 9 w Gliwicach (zakwestionowano 1 klauzulę, UOKiK wystąpił do SOKiK z powództwem),
46. **Jolanta Kaczor** oraz **Ewa Mielicka** prowadzące działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej jako **„COSMOPOLITAN” Prywatna Szkoła Języków Obcych s.c.** Jolanta Kaczor oraz Ewa Mielicka przy ul. Grunwaldzkiej 42 w Opolu (zakwestionowano 2 klauzule, UOKiK wystąpił do SOKiK z powództwem),
47. **Michel Louis Bouquet** prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą **„EUROPOL CENTRUM SZKOLEN JĘZYKOWYCH”**, ul. Moniuszki 3 w Katowicach (zakwestionowano 6 klauzul, UOKiK występuje do SOKiK z powództwem),
48. **Marzena Stolarczyk** prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą **FOCUS LINGUA Szkoła Języków Obcych**, ul. Bandrowskiego 3A, 41-300 Dąbrowa Górnicza (zakwestionowano 1 klauzulę, UOKiK wystąpił do SOKiK z powództwem),
49. **International House Integra Sp. z o.o.**, z siedzibą ul. Sokolska 78-80, 40-087 Katowice (zakwestionowano 1 klauzulę, UOKiK wystąpił do SOKiK z powództwem),
50. **Grażyna Studzińska** prowadząca działalność gospodarczą jako **WELLINGTON Grażyna Studzińska** z siedzibą ul. Górnych Wałów 48/47 w Gliwicach (zakwestionowano 3 klauzule, UOKiK wystąpił do SOKiK z powództwem),
51. **Wiesław Dziubek** prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą **„World”**, ul. Cieszyńska 367, Bielsko-Biała (zakwestionowano 2 klauzule, UOKiK występuje do SOKiK z powództwem),
52. **Tomasz Lewczuk** prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą **Firma Usługowo-Handlowa „MENTOR”**, ul. Jordana 115, 41-813 Zabrze (zakwestionowano 1 klauzulę, UOKiK występuje do SOKiK z powództwem).

Delegatura w Krakowie – województwa małopolskie i podkarpackie

53. **GLOSSA Szkoła Języków Obcych w Krakowie** (zakwestionowano 5 klauzul, sprawa w toku, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK),
54. **INTER LANG&TEXT w Krakowie** (zakwestionowano 1 klauzulę, w przygotowaniu wystąpienie o upoważnienie do wniesienia pozwu do SOKiK),
55. **K&K Barbara&Marek Kokosińscy w Krakowie** (zakwestionowano 1 klauzulę, w przygotowaniu wystąpienie o upoważnienie do wniesienia pozwu do SOKiK),

56. **PROLOG Szkoła Języków Obcych w Krakowie** (zakwestionowano 1 klauzulę, jednakże po uwzględnieniu specyfiki działalności szkoły postanowiono nie podejmować dalszych działań),
57. **The Stairway School of English w Krakowie** (zakwestionowano 6 klauzul, w przygotowaniu wystąpienie o upoważnienie do wniesienia pozwu do SOKiK),
58. **TOP English School w Krakowie** (zakwestionowano 3 klauzule, w przygotowaniu wystąpienie o upoważnienie do wniesienia pozwu do SOKiK).
59. **ELS-European Language Services w Krakowie** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
60. **Studium Doskonalenia Językowego UJ w Krakowie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła zobowiązała się dostosować),
61. **English Language College – Szkoła Języka Angielskiego Metodystów w Krakowie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
62. **EVEREST Centrum Językowe w Krakowie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
63. **Instytut Francuski w Krakowie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
64. **LINCOLN Szkoła Języków Obcych w Krakowie** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
65. **LINGUALAND Szkoła Języków Obcych w Krakowie** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
66. **Szkoła Języka Angielskiego MAK w Krakowie** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
67. **Szkoła Języków Obcych MAŁY RYNEK w Krakowie** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
68. **PROGRESS Szkoła Języków Obcych w Krakowie** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
69. **ŚWIATOWID Kursy Językowe** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
70. **The Best School of English w Krakowie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),

-
71. **Centrum Języka Angielskiego w Skawinie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
 72. **OPEN MIND Szkoła Językowa w Krakowie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
 73. **ENGLISH FOR YOU Centrum Językowe w Krakowie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
 74. **LEX - Ośrodek Szkolenia i Rozwoju Biznesu, Nowy Sącz** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
 75. **Hunk & Richman, Nowy Sącz** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
 76. **Szkoła Języków Obcych Lingua, Nowy Sącz** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
 77. **YORK School of English, Kraków** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
 78. **Perfect English, Nowy Sącz** (zakwestionowano 5 klauzul, szkoła dostosowała się),
 79. **YES Centrum Nauki Języka Angielskiego, Kraków** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
 80. **Morgan English Classes, Myślenice** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
 81. **„ABM” Studium Języków Obcych, Jarosław** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
 82. **„Brytania School of English” Dębica** (zakwestionowano 4 klauzule, szkoła dostosowała się),
 83. **New English School Kulicka & Lewek s.c. Rzeszów** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
 84. **Szkoła Języków i Zarządzania Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych „PROMAR – International” Rzeszów** (zakwestionowano 4 klauzule, szkoła dostosowała się),
 85. **„WORD” Szkoła Języków Obcych i Biuro Tłumaczeń Tarnobrzeg** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
 86. **„WORD” Szkoła Języków Obcych Stalowa Wola** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),

87. **Szkoła Języków „Yes” Rzeszów** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się)
88. **Centrum Języków Obcych IMPULS Olkusz** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
89. **Szkoła Języków Obcych ERUDITA Kraków** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
90. **Szkoła Języka Angielskiego ACCENT Kraków** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
91. **TORO Sp. z o.o. Kraków** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
92. **Prywatne Studium Języka Włoskiego „Italiano Facile” Kraków** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
93. **Centrum Nauki SITA Kraków** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
94. **Berlitz Poland Sp. z o.o. Warszawa** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
95. **British Council Kraków** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
96. **Szkoła Języka Angielskiego Globe Kraków** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
97. **Fundacja Lektorów AGH Kraków** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
98. **Instytut Języka Angielskiego BELL Sp. z o.o. Kraków** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
99. **Porto Alegre Szkoła Języków Iberyjskich Kraków** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
100. **Centrum Języka Rosyjskiego ADEPT Kraków** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
101. **Szkoła Języka Angielskiego CELT Kraków** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
102. **Kosmopolita w Krakowie** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się).

Delegatura w Lublinie – województwa lubelskie i podlaskie

- 103. **ABC Language Centre, ul. Słowackiego 9a/13, 15-229 Białystok** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 104. **„Comma” English School, ul. Radzywińska 26/4, 15-863 Białystok** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 105. **COLUMBUS Centrum Języków Europejskich, ul. Lipowa 3, 20-020 Lublin** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 106. **Pracownia Językowa K&J, ul. I Armii Wojska Polskiego, 20-078 Lublin** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 107. **Szkoła Języka Angielskiego LINGUATON, ul. Toczyskiego 14, 20-738 Lublin** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 108. **Szkoła Języków Obcych „Klein”, ul. Zamojska 21, 20-102 Lublin** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 109. **Szkoła Językowa Avalon, ul. Krakowskie Przedmieście 58/7, 20-002 Lublin** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się).

Delegatura w Łodzi – województwa łódzkie i świętokrzyskie

- 110. **Columbus Szkoła Języków Obcych, ul. Drewnowska 88, Łódź** (zakwestionowano 3 klauzule, sprawa w toku, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK),
- 111. **College of Languages, ul. Demokratyczna 6, Łódź** (zakwestionowano 2 klauzule, powództwo UOKiK do SOKiK),
- 112. **Akademia Języków Obcych i Kultur Narodów, ul. Rewolucji 1905 r. 52, Łódź** (zakwestionowano 5 klauzul, powództwo UOKiK do SOKiK),
- 113. **Kolegium Szkół Prywatnych, Gareth’s School ul. Karczówkowska 27, Kielce** (zakwestionowano 3 klauzule, powództwo UOKiK do SOKiK, decyzja z art. 23a),
- 114. **Centrum Języka Angielskiego dla Dzieci, Pl. Moniuszki 11, Kielce** (zakwestionowano 1 klauzulę wpisaną do rejestru niedozwolonych postanowień umownych – decyzja z art. 23a),

115. **Wiedza Wojewódzki Ośrodek Kształcenia Zawodowego i Języków Obcych, ul. Piotrkowska 232, Łódź** (zakwestionowano 4 klauzule, powództwo UOKiK do SOKiK, decyzja z art. 23a),
116. **Horizon Prywatna Placówka Języków Obcych, ul. Starowiejska 33, Radomsko** (zakwestionowano 1 klauzulę wpisaną do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, decyzja z art. 23a),
117. **Panpol Szkoła Języka Angielskiego ul. Słowackiego 1, Kielce** (zakwestionowano 2 klauzule, w przygotowaniu powództwo UOKiK do SOKiK),
118. **Szkoła Języków Obcych Novum, ul. Sienkiewicza 59, Kielce** (zakwestionowano 7 klauzul, powództwo UOKiK do SOKiK),
119. **Leader School, ul. Trenknera 27, Łódź** (zakwestionowano 8 klauzul, powództwo do SOKiK),
120. **EF English First ul. Paderewskiego 34, Kielce** (zakwestionowano 2 klauzule, sprawa w toku, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK),
121. **Centrum Języków Obcych Akcent, Al. Kościuszki 123, Łódź** (zakwestionowano 2 klauzule, powództwo UOKiK do SOKiK).
122. **English First Centrum Języka Angielskiego, Al. Kościuszki 103, Łódź** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
123. **Alliance Francaise, ul. Narutowicza 48, Łódź** (zakwestionowano 4 klauzule, szkoła dostosowała się),
124. **Szkoła Języków Obcych Alma, ul. Tuszyńska 31, Łódź** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
125. **Akademia Sukcesu, ul. Paderewskiego 17/3, Kielce** (zakwestionowano 1 klauzulę wpisaną do rejestru niedozwolonych postanowień umownych – decyzja z art. 23 a ; zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
126. **Arkana Szkoła Języków Obcych, ul. Ogrodowa 13/2, Kielce** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się, decyzja z art. 23 a),
127. **Nauczanie Języka Angielskiego Metodyści, ul. Małopolska 6, Kielce** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się, decyzja z art. 23 a)
128. **Interlogos, ul. Mielczarskiego 25, Bełchatów** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się, decyzja z art. 23 a),

-
129. **Szkoła Języka Angielskiego Perfekt, ul. Równa 8/3, Kielce** (zakwestionowano 1 klauzulę – szkoła dostosowała się, decyzja z art. 23 a),
130. **Prime Language Teaching, ul. Bodzetyńska 44a, Kielce** (zakwestionowano 2 klauzule – szkoła dostosowała się),
131. **Emerson College, ul. Staszica 12, Kielce** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się, decyzja z art. 23 a),
132. **Centrum Usług Dydaktycznych Pragmatic, ul. Karczówkowska 5a, Kielce** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
133. **Central Park, ul. Paderewskiego 7/26, Kielce** (decyzja z art. 23 a oraz zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
134. **Euroschool Szkoła Języków Obcych, ul. Sienkiewicza 30/3, Kielce** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się, decyzja z art. 23 a),
135. **Great, ul. Sienkiewicza 49/2a, Kielce** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
136. **Kosmopolita Ośrodek Kursów Językowych i Specjalistycznych, ul. Piotrkowska 134/32, Łódź** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się).

Delegatura w Poznaniu – województwo wielkopolskie

137. **Wielkopolski Instytut Zarządzania, ul. Dąbrowskiego 15/5, 60-838 Poznań** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
138. **Mary English Szkoła Języków Obcych, ul. Piekary 6/6, 61-823 Poznań** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
139. **GlobalHouse Szkoła Języków Obcych, ul. Szamarzewskiego 1, 60-514 Poznań** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
140. **Piomar House, Ul. Ratajczaka 19, 61-806 Poznań** (zakwestionowano 3 klauzule, szkoła dostosowała się),
141. **Kontakt Centrum Języków Obcych, Pl. Bernardyński 1a/1, 61-844 Poznań** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),

- 142. **Studium Filologiczne Vasco da Gama, ul. Taczaka 10, 61-818 Poznań** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 143. **Szkoła Języka Angielskiego i Niemieckiego sp. z o.o., ul. Krakowska 17a, 61-889 Poznań** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 144. **Almima Szkoła Nauki Języków sp. z o.o., ul. Ratajczaka 19/18, 61-814 Poznań** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się)
- 145. **Ecola Szkoła Języków Obcych, ul. Grunwaldzka 17, 60-782 Poznań** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 146. **Tutor Studio Lingwistyczne, ul. Konfederacka 11b/11, 60-281 Poznań** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 147. **Poznańskie Centrum Edukacyjne, ul. Wyspiańskiego 10/9, 60-749 Poznań** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 148. **Wyższa Szkoła Języków Obcych w Poznaniu** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się).

Delegatura w Warszawie – województwo mazowieckie

- 149. **Szkoła Języków Obcych O.K! w Warszawie** (zakwestionowano 16 klauzul, szkoła dostosowała się),
- 150. **Target&Shane English School w Warszawie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
- 151. **Warsaw Study Centre w Warszawie** (zakwestionowano 4 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 152. **ALEXANDER Centrum Języków Obcych w Warszawie** (zakwestionowano 4 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 153. **BALTIC SCHOOL of English w Grodzisku Mazowieckim** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
- 154. **Centrum Języków Obcych – York Language Centre w Płocku** (zakwestionowano 4 klauzule, szkoła dostosowała się),

-
155. **ACT Advanced Corporate Training w Warszawie** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
156. **Angloschool w Warszawie** (zakwestionowano 4 klauzule, szkoła dostosowała się),
157. **Academia de la Lengua w Warszawie** (zakwestionowano 4 klauzule, szkoła dostosowała się),
158. **English Teaching w Zielonce** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
159. **Greenwich School of English w Warszawie** (zakwestionowano 18 klauzul, szkoła dostosowała się).
160. **Poliglota Sp. z o.o. w Warszawie** (zakwestionowano 7 klauzul, szkoła dostosowała się jedynie częściowo, wystąpiono z pozwem do SOKiK),
161. **English For You w Warszawie** (zakwestionowano 15 klauzul, sprawa w toku, w przypadku niedostosowania się UOKiK wystąpi z pozwem do SOKiK),
162. **Worldwide School w Warszawie** (zakwestionowano 5 klauzul, sprawa w toku),
163. **Multischool w Warszawie** (zakwestionowano 1 klauzulę, sprawa w toku),
164. **Wiener Schule w Warszawie** (zakwestionowano 9 klauzul, sprawa w toku),
165. **Konwersatorium – Prywatny Ośrodek Nauczania Języków Obcych** (zakwestionowano 1 klauzulę, sprawa w toku),
166. **Szkoła Języków Obcych „Profi-Lingua” – Jaglarz – Sp. j.** (zakwestionowano 3 klauzule, planowane wystąpienie do SOKiK).

Delegatura we Wrocławiu – województwa dolnośląskie i lubuskie

167. **„LINGUA VIVA Centrum Edukacji Językowej”, ul Moniuszki 1/2, 65-407 Zielona Góra** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła zaprzestała swojej działalności).
168. **Centrum Edukacyjno-Turystyczne „PROGRES” sp. j., ul. Sucharskiego 9A, 66-400 Gorzów Wlkp.** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
169. **Agencja Handlowo-Usługowa „NELA” Stasiak Katarzyna, ul. Armii Krajowej 13/9, 59-220 Legnica** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),

170. **Studium Języków Obcych „Easy Learning”, ul. Matejki 25/1, 66-400 Gorzów Wlkp.**
(zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
171. **Ośrodek Nauczania Języków Obcych „JAGO”, ul. Bohaterów Westerplatte 11, 65-034 Zielona Góra** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
172. **GERMANICA Leszek Chmura, ul. Drobnera 32, 50-257 Wrocław** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
173. **Szkoła Języka Angielskiego English Language School Magdalena Kruger, ul. Plac Pocztowy 16/7, 65-001 Zielona Góra** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
174. **LinguaViva, ul. Niecała 2b, 65-245 Zielona Góra** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
175. **Prywatna Szkoła dr P. Rahn i Partner Sp. z o.o., ul. Sienkiewicza 36, 65-431 Zielona Góra** (zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się),
176. **Szkoła Języków Obcych Marii Szot ul. Paderewskiego 52 66-400 Gorzów Wlkp.**
(zakwestionowano 2 klauzule, szkoła dostosowała się)
177. **Szkoła Języków Obcych „Lektor” ul. Oławska 25 50-123 Wrocław** (zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
178. **Szkoła Języków Obcych „Cosmopolitan”, z siedzibą przy ul. Hynka 19 we Wrocławiu**
(zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się),
179. **Studium Języków Obcych „Project”, ul. Ściegiennego 7, 66-400 Gorzów Wlkp.**
(zakwestionowano 1 klauzulę, szkoła dostosowała się).

**ZAŁĄCZNIK II.
WYKAZ SZKÓŁ, W KTÓRYCH NIE ZAKWESTIONOWANO
POSTANOWIEŃ UMOWNYCH W STOSOWANYCH
WZORCACH UMOWNYCH**

Niestwierdzenie nieprawidłowości mogło wynikać nie tylko z faktu niewystępowania we wzorcu umownym niedozwolonych postanowień umownych, ale również z innych okoliczności np. z faktu, że przedsiębiorca w chwili wszczęcia postępowania wyjaśniającego zaprzestał już prowadzenia działalności gospodarczej, bądź też z faktu, że szkoła nie prowadzi kursów językowych przeznaczonych dla klientów indywidualnych albo z faktu, iż szkoła nie posługuje się wzorcem umownym.

**Delegatura w Bydgoszczy
– województwa kujawsko-pomorskie i warmińsko-mazurskie**

1. **Krzysztof Lewandowski, Marek Zająkała Prywatne Studium Języków Obcych LEKTOR** w Bydgoszczy,
2. **Janusz Dargiewicz Szkoła Języków Obcych OXFORDON** w Bydgoszczy,
3. **Patryk Lubomski Pl-English** w Toruniu,
4. **Maria Bruns-Kordek, Jarosław Bruns-Bielkowicz AMERICAN CENTER** w Olsztynie.

**Centrala UOKiK (Departament Polityki Konsumenckiej)
– szkoły działające na obszarze całego kraju**

5. **Placówka Językowa „Poliglota”,** ul. Sobieskiego 27, 86-300 Grudziądz.

Delegatura w Gdańsku – województwa pomorskie i zachodniopomorskie

6. **Meritum, Ośrodek Języków Obcych,** Szczecin, al. Jedności Narodowej 2,
7. **Delta,** Szczecin, Pl. Żołnierza Polskiego 5,

8. **„Great Edukacja” Paweł Kuncewicz**, Gdańsk, ul. Obrońców Westerplatte 32b,
9. **„Easy English”**, ul. Chyłońska 149, Gdynia,
10. **„Perfect”**, ul. Nagietkowa 73, Gdynia,
11. **Stamford School of English**, Al. Niepodległości 792/2, Sopot,
12. **Szkoła Języków Obcych London School**, ul. Brodnicka 13, Gdynia,
13. **„Ambit”**, ul. Płk Dąbka 21/2, Gdynia,
14. **„Das Wort”**, Sztum, Osiedle Sierakowskich 19A/2,
15. **Gordon & Gordon**, ul. Fiszera 14, Gdańsk,
16. **„In Plus”**, ul. Armii Krajowej 11, Sopot,
17. **Grade A PLUS**, al. Gen Bora Komorowskiego 2, Gdańsk,
18. **Oxford Language Centre**, ul. Hallera 14, Gdańsk,
19. **Stanley’s School of Lanuages** , ul. Syrokomli 31, Gdynia,
20. **„Premia”**, ul. Radarowa 12, Gdańsk,
21. **Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Francuskiej**, ul.Świętojańska 37/8, Gdynia,
22. **Language Centres Centrum Językowe**, ul Szkolna 10, Gdynia,
23. **Spectrum**, Gdańsk, ul. Wały Piastowskie 1,
24. **Akademia Językowa**, Gdynia, ul. Świętojańska 23/2,
25. **Polski Komitet Alliance Francaise, Ośrodek przy UG Gdańsk**, ul. Sienkiewicza 5A, 80-227 Gdańsk.

Delegatura w Katowicach – województwa śląskie i opolskie

26. **Ośrodek Polskiego Komitetu Alliance Francaise przy Uniwersytecie Śląskim w Katowicach**,

-
27. **Dariusz Wiśniewski prowadzący działalność gospodarczą jako „BEST” Centrum Języków Obcych**, Aleja Jana Pawła II 10 w Tychach,
 28. **Sobiło Michał Krystian prowadzący działalność gospodarczą jako „FISH 4 IMAGE” z siedzibą** Aleja Jana Pawła II 20 w Tychach,
 29. **Elżbieta Sobota prowadząca działalność gospodarczą jako FUH „QUADERNO” z siedzibą**, ul. Wschodnia 9A w Mikołowie,
 30. **Dorota Wojdyła-Gajczak prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą „English Birds” Szkoła Języków Obcych**, ul. Konopnickiej 9, Bielsko-Biała,
 31. **Joanna Cesarz – Zbroszczyk prowadząca działalność gospodarczą jako Centrum Języka Angielskiego – Nauka Dzieci Metodą Helen Doron** ul. Kopernika 3 w Tychach,
 32. **Anna Binek – Głębińska oraz Wojciech Głębiński prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Centrum Edukacyjne „LIBRA”**, ul. Andrzeja Brody 4 z siedzibą w Ustroniu,
 33. **Marcin Jezierski prowadzący działalność pod nazwą Agencja Usługowa „Elativus”**, ul. Cieszyńska 130, w Bielsku-Białej,
 34. **Marek Przybyła oraz Piotr Kurnicki prowadzący wspólnie działalność gospodarczą jako Szkoła Języka Niemieckiego i Angielskiego Deutsch dr Piotr Kurnicki Spółka komandytowa**, ul. Stalmacha 20, w Zabrze,
 35. **Katarzyna Szyper prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą „LEKTOR” z siedzibą** ul. Generała Świerczewskiego 78c/7, w Siemianowicach Śląskich,
 36. **Ewa Demianowska prowadząca działalność gospodarczą, jako Szkoła Języków Obcych „Home”**, z siedzibą ul. Zwycięstwa 47/4 w Gliwicach,
 37. **Weronika i Zbigniew Jaglarz prowadzący działalność gospodarczą jako Akademia Języków Obcych „Perfekt” z siedzibą** ul. Wolności 41/5 w Chorzowie.

Delegatura w Krakowie – województwa małopolskie i podkarpackie

38. **FELBERG Szkoła Języka Angloamerykańskiego w Krakowie**,
39. **INTERNATIONAL HOUSE w Krakowie**,
40. **Kolegium Krakowskie Fundacji Zjednoczonej Europy w Krakowie**,

41. **Centrum Języków Obcych MOOSE** w Krakowie,
42. **MÓJ LONDYN** w Krakowie,
43. **NIBELUNGIA Szkoła Języka Niemieckiego** w Krakowie,
44. **POLIGLOTA Szkoła Języków** w Krakowie,
45. **SELECT Language Services** w Krakowie,
46. **SYLLABUS szkoła Języków Obcych** w Krakowie,
47. **International Language Centers – IBES**,
48. **Speak English Angielski Metodą Callana s.c.**, Kraków,
49. **Angielski z Nami SJO**, Nowy Sącz,
50. **LEVEL Szkoła Języków Obcych**, Gliwice,
51. **Nowosądeckie Centrum Języków Europejskich**, Nowy Sącz,
52. **Contact School of English**, Tarnów,
53. **„Project” English School**, Sanok,
54. **Prywatna Szkoła Języków Obcych „EUREKA”**, Przemyśl,
55. **Ośrodek Nauczania Języków Obcych „Miteinander”**, Przemyśl,
56. **Kursy Języków Obcych „Target” s. c.**, Przemyśl,
57. **Studio Języków Obcych „Sukces”**, Krosno,
58. **Szkoła Języków Obcych „Lingua”**, Rzeszów,
59. **Centrum Nauki Języka Angielskiego Columbia**, Kraków,
60. **Szkoła Języków Obcych Ambasador**, Krzeszowice,
61. **Szkoła Języka Angielskiego CALLAN**, Kraków,
62. **Avalon Szkoła Języka Angielskiego**, Kraków,

-
63. **Scholar Language School**, Kraków,
64. **El Buen Tempo Szkoła Języka Hiszpańskiego**, Kraków.

Delegatura w Lublinie – województwa lubelskie i podlaskie

65. **„Lexon” Szkoła Języków Obcych**, ul. Wierzbowa 3/1, 15-743 Białystok,
66. **Efektywne Nauczanie Angielskiego „IQ-LABS”**, ul. Parysa 5, 20-712 Lublin,
67. **EURO-FORUM Centrum Języków Obcych**, ul. Narutowicza 52/4, 20-016 Lublin,
68. **Szkoły Językowe AKADEMOS**, ul. Symfoniczna 1, 20-853 Lublin,
69. **Szkoła Języków Obcych SOBIESKI**, Al. Racławickie 17, 20-059 Lublin,
70. **Szkoła Języków Obcych Later**, ul. Plażowa 9, 20-620 Lublin,
71. **Centrum Językowe Oxford Street**, ul. Narutowicza 30, 20-016 Lublin,
72. **ARCHER Akademia Języków Europejskich**, ul. Chopina 11/18, 20-026 Lublin,
73. **„Dialogo” Kursy Języków Obcych**, ul. Piłsudskiego 2, 20-011 Lublin.

Delegatura w Łodzi – województwa łódzkie i świętokrzyskie

74. **College Szkoła Języków Obcych Towarzystwa Wiedzy Powszechnej**, ul. Piotrkowska 68, Łódź,
75. **Prima**, ul. Narutowicza 57, Łódź,
76. **Ośrodek Szkoleń Enigma**, ul. Paderewskiego 14, Kielce,
77. **Centrum Nauczania Języków Obcych Proeuropa**, ul. Cieszkowskiego 6, Łódź,
78. **Studium Języków Obcych A .M. Duda**, ul. Kopernika 2, Łódź,
79. **Instytut Projektów Międzynarodowych**, ul. Zawiszy Czarnego 39, Łódź,
80. **Szkoła Doskonalenia Języka Angielskiego The Gudes**, ul. Słowackiego 12, Kielce,

81. **Prywatna Szkoła Języka Angielskiego Beaty Czekaj**, ul. Puscha 3, Kielce.

Delegatura w Poznaniu – województwo wielkopolskie

82. **Cieślak & Nowak**, ul. Fredry 7, 61-701 Poznań,
83. **Akademia Słowa**, ul. Św. Marcin 59, 61-806 Poznań,
84. **Native – English**, ul. Mickiewicza 19/5, 60-833 Poznań,
85. **Zig – Zag Centrum Języków Obcych**, ul. Półwiejska 24, 61-888 Poznań,
86. **Europoliglota Ośrodek Nauczania Języków Obcych**, ul. Wielka 21, 61-755 Poznań,
87. **BABEL Kursy Języków Obcych**, ul. Św. Marcin 71/14, 61-806 Poznań,
88. **Aspekt Centrum Edukacji**, ul. Głogowska 58/6, 60-737 Poznań.

Delegatura w Warszawie – województwo mazowieckie

89. **Instytut Cervantesa w Warszawie przy Ambasadzie Hiszpanii**, ul. Myśliwiecka 4, 00-459 Warszawa,
90. **Botus – kursy, szkolenia**, ul. Noakowskiego 10 lok. 19, 00-666 Warszawa,
91. **Centrum Szkoleń Językowych „LEVEL”**, ul. Dedala 8/7, 03-982 Warszawa,
92. **Ośrodek Języków Obcych „Lektor”**, ul. Rostworowskiego 30, 01-496 Warszawa,
93. **Spot - Nauczanie Języków Obcych**, ul. Staszica 24, 05-500 Piaseczno,
94. **“Lean” Centrum Szkoleń Języków Obcych**, ul. Piłsudskiego 9, 08-100 Siedlce.

Delegatura we Wrocławiu – województwa dolnośląskie i lubuskie

95. **MTA Language Centre, Szkoła Języka Angielskiego**, ul. B. Prusa 85, 50-316 Wrocław,
96. **Your English School**, ul. Kasztanowa 18-20, 52-125 Wrocław,

-
97. **„Demostenes” Dolnośląskie Centrum Językowe**, ul. Ruska 46c, 50-079 Wrocław,
 98. **Centrum Języków Obcych „Yellow”**, ul. Podwale 75, 50-449 Wrocław,
 99. **English School Marcin Chaszczewicz**, ul. 1 Maja 43, 58-500 Jelenia Góra,
 100. **Experience & Education s.c. Renata Wilczyńska, Monika Krynicka**, ul. Marii Konopnickiej 1, 58-500 Jelenia Góra,
 101. **Studium Języków Obcych „New England”**, ul. Pomorska 34, 66-400 Gorzów Wlkp.,
 102. **Przedstawicielstwo Szkół Zagranicznych „Perfect”**, ul. Odrzańska 24 – 29, 50-114 Wrocław,
 103. **Ośrodek Nauczania Języków Obcych „Optimum”**, ul. Łabska 25/1, 58-560 Jelenia Góra,
 104. **Szkoła Języków obcych Yes’t s.c.**, ul. Piastowska 20, 59-220 Legnica,
 105. **Studium Języków Obcych, Centrum Edukacyjne, Biuro Tłumaczeń „Proeuropa”**, ul. Wodna 9, 66-400 Gorzów Wlkp.,
 106. **„GLOBE” Szkoła Języków Obcych**, ul. Wrocławska 10, 58-309 Wałbrzych,
 107. **Kształcenie Językowe „KAM-AN”**, Al. Podwale 1, 58-314 Wałbrzych,
 108. **Centrum Edukacji i Kształcenia Językowego „America”**, ul. Orłąt Lwowskich 9, 66-400 Gorzów Wlkp.